

Rattijuopumus

Osa nuorista käyttää alkoholia humalahakuisesti. Todennäköisesti juuri tämän ryhmän riski syyllistyä rattijuopumukseen on lisääntynyt. Eniten nuoria rattijuoppoja jää kiinni lauantaisin iltayön ratsioissa.

Nuorten rattijuopumus liikennevirrassa, jossa kaikki kuljettajat pysäytetään, ei ole muihin ikäluokkiin nähden kuitenkaan kovin yleistä. Liikennevirrassa todettujen alle 25-vuotiaiden nuorten määrä rattijuopoista (vähintään 0,5 promillea veressä) on alle 10 %, ja alle 21-vuotiaita on kaikista rattijuopoista vain 3,5 %. Nuorilta mitatun veren alkoholipitoisuuden on todettu myös olevan matalampi kuin muiden. Alkoholien sietokyky on kuitenkin hyvin yksilöllistä ja myös alle 0,2-0,5 promillen alkoholimäärä veressä voi vaikuttaa ajokykyyn. Paras varotoimi ajokykyä silmälläpitäen on ettei ennen ajoa juo lainkaan alkoholia.

Nuorella rattijuopolla on matala alkoholin sietokyky ja tuore ajokortti

Ensimmäisestä rattijuopumuksesta kiinni jäävä on kuitenkin usein 18–19-vuotias nuori, joka on juuri saanut ajokortin. Aikuisilla ajokyky alkaa heiketä alkoholin vaikutuksen seurauksena, kun veren alkoholipitoisuus saavuttaa 0,4–0,5 promillen tason. Nuorten kohdalla tämä heikentyminen kuitenkin alkaa jo 0,2 promillen tasosta. Tämä arvo onkin jo käytössä joissakin maissa nuorille asetettuna rattijuopumusrajana.

Poliisin tietoon tulleista tapauksista uusien rattijuoppojen ryhmässä taas nuorten osuus on merkittävä. 18–20-vuotiailla kuljettajilla on suuri onnettomuusriski. Nuorissa rattijuopoissa yhdistyy siis sekä vähäinen ajokokemus ja -taito että aikuisia heikompi alkoholin sietokyky.

Ongelmanratkaisua yhdessä ammattiavun kanssa

Nuoren rattijuopumus voi olla yksittäinen, erillinen tapaus. Usein se on kuitenkin oire laajemmasta ongelmakertymästä hänen ihmissuhteissaan ja ympäristössään. Ongelmien purkaminen on keskeistä nuoren auttamiseksi ja uusien rattijuopumusten estämiseksi.

Rangaistukset rattijuopumuksesta ovat yli 15-vuotiaille periaatteessa samat kuin aikuisille. Alaikäiset, erityisesti alle 15-vuotiaat, ohjataan lastensuojeluun, jonka tehtävä on pyrkiä auttamaan nuori uudelle tielle. Uutena tukimuotona on suunniteltu alle 25-vuotiaille vapaaehtoista päihdepuhuttelua.

Päihdekeskustelussa tehdään alkoholinkäytön tilannearvio, jonka pohjalta sosiaali- tai terveystoimen ammattilainen tukee nuoren alkoholinkäytön hallintaa ja ohjaa nuoren tarvittaessa hoitoon. Tarkoituksena on, että keskustelumahdollisuus auttaa nuorta itseään selvittämään päihdetilannettaan ja ymmärtämään avun tarpeen.

Nuori tarvitsee rattijuopumustapauksessa usein ammattiauttajien apua ja läheisten ja ystävien tukea päästäkseen tilanteeseen, jossa hän taas alkaa hallita omaa elämäänsä. Ammattiapua on saatavilla koulun tukihenkilöiltä, nuorisos asemilta ja vaikeammissa päihdeongelmatilanteissa nuorten päihdepalveluista sekä nuorisopsykiatriasta. Samoin terveydenhuollon työntekijöiden tulisi tunnistaa nuoren ongelmallinen alkoholinkäyttö ja yhdessä nuoren ja hänen perheensä kanssa löytää tehokkaat keinot nuoren juomisen vähentämiseksi.

Myös vanhemmuutta vahvistavat tukitoimenpiteet voivat selvästi vähentää nuorten päihteiden käyttöä. Riippumatta auttamiskeinoista tärkeintä on, että niiden avulla nuorelle syntyy todellisia vaihtoehtoja elämänsä uudelleen rakentamiseen.

Kimmo Kuoppasalmi

ylilääkäri, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos THL

Lähteet

Portman, M., Penttilä, A., Haukka, J., Eriksson, P., Gunnar, T., Kuoppasalmi, K., Koskimaa, H. (2011): [Rattijuopon profiili ja uusimisen riskitekijät](#). *Tuloksia rattijuopumuksen esiintyvyydestä ja kehityksestä Uudenmaan ratsia-tutkimuksesta vuosina 1990–2008*. LINTU-julkaisuja 1/2011.

[Liikennevakuutuskeskus](#). Tutkijalautakuntatilastot 1990–2010.

Tilastokeskus, Liikenneturva. [Tieliikenneonnettomuudet 2005–2011](#).

TISPOL Alcohol & Drug Driving Working Group (2011): Enforcing drink and drug driving within Europe. www.tispol.org

Seppä K., Alho H., Kiianmaa K., (toim.) (2010): Alkoholiriippuvuus. Kustannus Oy Duodecim, Helsinki

Impinen A, Rahkonen O., Ojaniemi, K., Lillsunde P., Lahelma E., Ostamo A., Rattijuoppo on yhä useammin 18-vuotias. *Suomen Lääkärilehti* 2008; 63 (24): 2221–6.

Mäkelä P, Mustonen H, Tigerstedt, C (toim.) (2010): *Suomi juo*. THL, Yliopistopaino, Helsinki

Sisäministeriö. Sisäisen turvallisuuden ohjelma Helsinki 2012 26/2012

Valtioneuvoston periaatepäätös tieliikenteen turvallisuuden parantamisesta 5.12.2012.

Source URL: <https://nuortenlinkki.fi/tietopiste/tietoartikkelit/alkoholi/rattijuopumus>